

ook opslaan in duinen als op Voorne, waar het in wilde toestand nog niet voorkwam. De hier en daar geplante exemplaren zullen als zaaddragers fungeren. Interessant is het erop te letten of *Rhamnus catarctica*, die niet noordelijker groeit dan Den Haag, zich noordwaarts uit zal breiden. Ook bestaat er kans op uitbreiding van *Rhamnus Frangula* in de vochtige, meer zure bossen bij Schoorl en noordwaarts.

Meidoorn zal zich zeer uitbreiden, vooral als de fazanten niet te talrijk zullen worden.

Zoals Sj. Braakman ook al schreef in zijn publicatie van het Staatsbosbeheer zal het een grote verandering geven in de duinvegetatie, die voor de fijnere soorten in de lage valleien niet altijd even gunstig zal zijn.

Ik zie echter de myxomatose als het vullen van een ontbrekende schakel in de keten van vijanden van het konijn. Het is de enigste vijand, die de jagers niet baas kunnen. En daarom slaat deze zo hevig in.

Vossen zijn in het oosten van ons land de beste konijnenverdelgers. In de duinen kunnen we deze niet hebben wegens de broedkolonies. Maar de wezel, hermelijn en de bunsing kunnen in de duinen niet gemist worden als konijnenbestrijders. En als de mens, de jager, dan de taak van de vos overgenomen had, waren we er geweest.

In de praktijk zijn echter de kleine roofdieren, met klemvergunningen van het Departement van Landbouw, flink bestreden. En zo moest er vroeg of laat wel een natuurlijke vijand komen die hier corrigerend optrad. Dat dit middel eens in Frankrijk „losgelaten” is, doet daar niets aan af. Waar een matige konijnenstand is, merken we er ook niet veel van.

Dat deze ziekte intens *wreed* is, veroordeelt wel het opzettelijke gebruik ervan. Maar nu ze eenmaal er is, stoort de natuur zich niet aan deze wreedheid. De dieren worden alleen op de plaatsen, waar slijmvliezen zitten, aangestoken, worden blind, lopen overal tegenaan en zoeken dan open plekken, wegen of het strand en vinden een ellendige dood.

De myxomatose leert ons weer, dat we in natuurterreinen het natuurlijk evenwicht tussen de verschillende diersoorten, en vooral tussen fauna en vegetatie, niet straffeloos kunnen verbreken. Jammer, dat de onschuldige dieren er zo wreed mee gestraft worden.

Rockanje.

C. Sipkes.

Over Tragopogon

Op m'n wandelingen en fietstochten in de Baronie van Breda vond ik iedere zomer op vele plaatsen *Tragopogon pratensis*, meest kortweg Boksbaard genoemd. De plant heet ook wel Beemd Boksbaard, ter onderscheiding van andere soorten, en verder ook Salzafy, Morgenster, Gele Morgenster. De naam Boksbaard zal deze plant wel te danken hebben aan het forse vruchtpluis, dat de uitgebloeide bloemen siert. Ook de naam Morgenster is heel gemakkelijk te verklaren, want de bloemen zijn alleen in de morgen open. Ze sluiten zich omtrent de middag; om elf uur, zegt men wel, maar ik vond ook wel aangegeven: om drie uur. In ieder geval zag ik de bloemen alleen 's morgens flink ontplooid; in de namiddag herkende ik ze echter gemakkelijk aan de eigenaardige vorm van de bloemknoppen.

Zo is deze Morgenster dus een goede bekende voor me, en ik vond het heel gewoon, dat m'n flora vermeldde: algemeen, langs wegen, dijken, op bouwland. Anders is het gesteld met een andere soort van dit geslacht: *Tragopogon*

porrifolius, de Preibladige Boksbaard, die ik heel toevallig leerde kennen. Begin Mei van het vorige jaar fietste ik namelijk in de buurt van Spaarndam, en zag tussen het lange gras van de dijk, die ik volgde, op één plek een tiental prachtige bloemen staan, die ik zó niet kende. Ik had ze nooit gezien. Ik stapte van de fiets, plukte één der bloemen af, en herkende die als een Boksbaard; bij m'n thuiskomst determineerde ik de plant als: *Tragopogon porrifolius*.

Wat een sierlijke plant was deze *Tragopogon porrifolius*! Ze was wel 75 cm hoog en de bloem was prachtig violet. Echt één, om in de tuin te hebben! Het mooiste en tevens het merkwaardigste van de bloem was wel, dat de omwindselblaadjes zeer lang waren; wel tweemaal zolang, als de bloemblaadjes. Ze staken ver naar buiten en omgaven haar met een mooie krans. Tot m'n verwondering las ik in m'n flora alweer: algemeen, enz. En nog nooit had ik deze plant gezien! Waar komt ze dan wel algemeen voor? Toen ik in een andere flora las, dat de plant gekweekt wordt en soms verwilderd voorkomt, kwam me dat niet vreemd voor; immers zij moet als sierplant stellig voldoen, redeneerde ik. Echter, ik had me vergist. Het bleek me later, dat *Tragopogon porrifolius* gekweekt wordt als groente; ze is tweejarig en vormt het eerste jaar een pen-wortel; in het tweede jaar bloeit ze. De wortel wordt in Duitsland „Weiszwurzel” genoemd; hij wordt wel bij „peentjes” gegeten. In „Oosthoek” lezen we over deze plant: „Bij ons komt langs wegen algemeen voor *Tragopogon pratensis*, de gele Boksbaard, Gele Morgenster of Salzafij met gele bloemhoofdjes. Veel zeldzamer is *Tragopogon porrifolius*, met violette bloemhoofdjes. Deze wordt ook gekweekt. Men zou haar met de Hollandse naam van *witte* of *gele schorseneer* kunnen aanduiden, daar het product ervan, behalve in de kleur van de wortel, veel met onze bekende zwarte schorseneer overeenkomt. Daar zij echter een geringere waarde bezit, wordt zij in ons land weinig geteeld. Men treft haar aan in Belgische tuinbouwstreken, waar zij onder de naam van „haverwortel” bekend is.

Hier wordt dus gesproken van een veel zeldzamer voorkomen. Hoe zit het daar nu eigenlijk mee? — Deze zomer ben ik in het begin van Mei m'n *porrifolius* weer gaan opzoeken; ik was toch in de buurt van Spaarndam. De maaiers waren er met de zeis geen vijfhonderd meter meer vanaf. Ik had dus op 't kantje af nog gelegenheid m'n mooie bloemen te bewonderen. Zaad is er daar niet van te winnen, en dat is jammer.

M'n belangstelling voor *Tragopogon* deed me ook op „*minor*” letten. Ik zag ze dit jaar in Breda langs de Mark en in Santpoort aan de Slaperdijk. De plant draagt haar naam met recht: ze is werkelijk klein! Toch heeft de bloem iets aantrekkelijks, doordat ook hier de omwindselblaadjes wat uitsteken. Deze plant moet ook al „algemeen” zijn, maar ik twijfel er aan.

Breda.

Nic. Kroon.

Nieuws van de Wetenschappelijke Mededelingen

De verkoop van de Wetenschappelijke Mededelingen verloopt zeer vlot. Van Mededeling no. 4 „*De in Nederland voorkomende oorwormen*”, Mededeling no. 6 „*Het Zwet en de Merken*” en Mededeling no. 12 „*De Avifauna van de Biesbosch*” begint de voorraad benauwend klein te worden. Wie deze Mededelingen nog wil kopen zal er goed aan doen, de bestelling niet te lang meer uit te stellen.